

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009 évi november hó 5. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A jelentős kárt okozó csalás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a Veszprém Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva az Ajkai Városi Bíróság B.318/2008/3. számú ítéletét megváltoztatja annyiban, hogy a próbára bocsátás intézkedést mellőzi és a terheltet megrovásban részesíti.

Rosszallását fejezi ki az általa elkövetett bűncselekmény miatt és felhívja, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől.

A felülvizsgálat során felmerült 3750 (háromezer-hétszázötven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s :

I. Az Ajkai Városi Bíróság a 2009. február hó 10. napján kihirdetett és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett B.318/2008/3. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntetében [Btk. 318. § (1) bek., (5) bek. a) pont]. Ezért őt 1 évre próbára bocsátotta.

A megállapított tényállás szerint az 1984-ben született terhelt hajadon családi állapotú, vendéglátó eladóként dolgozik, büntetlen előéletű. 2005. április 8. napján adásvételi szerződést kötött az

édesanyja által jól ismert és velük közeli ismerősi kapcsolatban álló sértettel a házasingatlanra. Az ingatlan vételárát a felek 3.500.000 forintban jelölték meg. A szerződés szerint a vételárát a terheltnek 2005. június 15. napjáig kellett volna megfizetnie az eladó, sértett részére.

A terhelt a szerződés aláírásakor nem volt abban a helyzetben, hogy a vételárát egy összegben saját forrásból származó készpénzben kifizesse az eladónak, ezért abban állapodtak meg, hogy a terhelt az adásvételi szerződéssel érintett házasingatlanra, azt ingatlanfedezetként felajánlva fog banki kölcsönért folyamodni, mivel BAR listás lévén egyéb módon már nem juthatott hitelhez.

A terhelt azért, hogy az ingatlanfedezetű kölcsönt fel tudja venni, soron kívüli eljárást kért a Földhivatalnál, amelynek alapján a tulajdonjogát 2005. április 14-én a Földhivatal az ingatlan-nyilvántartásba be is jegyezte. Erre figyelemmel a terhelt a kölcsön ingatlanfedezetének már az ingatlant jelölte meg, és a K. Bank a kölcsönösszeg erejéig a jelzálogjogot be is jegyezte.

A terhelt 2005. április 20-án igényelt kölcsönt a K. Bank Fiókjától, amely a kérelmét 2005. április 25-én be is fogadta. 2005. május 10. napján a K. Bank és a terhelt ingatlanfedezetű kölcsönszerződést írt alá. A kölcsön összegét a hitelszerződés 14.236,97 CH-ban (160,20 forint/CH) határozta meg, a havi törlesztő részlet 105,78 CH volt és a hitelösszeg törlesztésének esedékessége 2005. június 10. napjától kezdődött.

A terhelt által felvett kölcsön összege 2.294.999,56 forint volt, ő azonban ebből még csak részben sem teljesített a sértett eladó részére a vételár kiegyenlítésére, hanem azt az édesanyja tulajdonát képező ingatlant terhelő hitel kiváltására fordította, majd az eladóval kötött megállapodás ellenére más módokon, hitelközvetítők útján, illetőleg egy fogyasztói csoportba történő belépésével próbált kölcsönt szerezni, amely azonban nem sikerült neki.

A terhelt a magatartásával jogtalan haszonszerzés végett tévedésbe ejtette a sértett eladót, mivel az adásvételi szerződéssel érintett ingatlanra felvett kölcsönösszegeből a megállapodás ellenére nem fizette meg az eladó felé fennálló vételár tartozását. Ezzel a sértettnek 3.500.000 forint összegű kárt okozott. A közvetítői eljárás során az őszinte sajnálatát fejezte ki az általa elkövetett bűncselekmény és annak következményei miatt. A sértettel 4.373.747 forint összegű anyagi jellegű jóvátételben állapodtak meg, amely összeget a terhelt 2008. szeptember 29. napján hiánytalanul meg is fizette a sértettnek.

A bíróság e tényállás alapján a terhelt cselekményét 1 rb. a Btk.318.§-ának (1) bekezdésében meghatározott, az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő jelentős kárt okozó csalás büntettének minősítette.

A terhelt tevékeny megbánására és arra figyelemmel, hogy az okozott kárt a sértettnek kamatokkal együtt hiánytalanul megtérítette, az elsőfokú bíróság büntetés kiszabását szükségtelennek tartotta. A Btk. 36. §-ának (2) bekezdése és a 87. §-ának (4) bekezdése alapján vele szemben a Btk. 72. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel próbára bocsátás intézkedést alkalmazott.

II. A bíróság jogerős határozata ellen a Veszprém Megyei Főügyészség nyújtott be Bf.1555/2009/1-I. szám alatt felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjában írt okból, arra hivatkozással, hogy a terhelttel szemben a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő intézkedés alkalmazására került sor.

Az indítvány szerint a Btk. 318. § (1) bekezdésében meghatározott, az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő jelentős kárt okozó csalás büntettének büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. A Btk. 72. §-ának (1) bekezdése értelmében a bíróság a vétség, valamint a három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő büntett miatt a büntetés kiszabását próbaidőre elhalaszthatja, ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja így is elérhető. A Btk. 36. §-ának (2) bekezdése az öt évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő büntettek esetén a korlátlan enyhítés lehetőségét biztosítja, amely azt jelenti, hogy bármely büntetési nem legkisebb mértéke is kiszabható [Btk. 87. § (4) bek.]. Ez a rendelkezés azonban nem írja felül a Btk. 72. §-ának (1) bekezdésében foglalt azt a szabály, hogy három évi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő büntett miatt próbára bocsátás intézkedés nem alkalmazható.

Mivel a fentiek szerint a terhelt terhére megállapított bűncselekmény miatt próbára bocsátás intézkedés alkalmazásának nem volt helye, ezért a Veszprém Megyei Főügyészség azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság

- a Be. 427. § (1) bekezdésének b) pontja alapján - az Ajkai Városi Bíróság B.318/2008/3. számú ítéletét változtassa meg és maga hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1958/2009. számú átiratában a Veszprém Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát a helyes indokainál fogva fenntartotta. Azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot változtassa meg, és a terheltet - a Btk. 40. §-ának (2) bekezdése alapján - a törvényi minimumhoz közelálló

szabadságvesztésre ítélje és annak végrehajtását - Btk. 89. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján - próbaidőre függessze fel.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a legfőbb ügyész képviselője a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és az átiratával egyező indítványt tett.

A védő nem vitatta az ügyészi indítvány jogi érveit, és azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a terheltet végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett pénzbüntetésre ítélje.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a Be. 423. §-ának (1) bekezdésében foglaltak értelmében, a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ennél fogva a kötelezően irányadó jogerős ítéleti tényállás alapul vételével kell és lehet állást foglalni a rendkívüli jogorvoslat tárgyában. Az irányadó tényállás alapján pedig törvényesen minősítette az eljáró bíróság a terhelt cselekményét a Btk. 318. §-a (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó csalás büntettének, amelyet egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyeget a törvény.

A bíróság a Btk. 36. §-ának (2) bekezdése alapján, a korlátlan enyhítésre vonatkozó rendelkezésre utalással alkalmazta a terhelttel szemben a próbára bocsátás intézkedést.

A Btk. 87. §-ának (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben a törvény korlátlan enyhítést enged, bármely büntetési nem legkisebb mértéke is kiszabható. E törvényi rendelkezés tehát a különös részi büntetési tétel alsó határát a kiszabható büntetések körében tágítja ki. Amint arra indítványában az ügyészség helyes mutatott

rá, ez a rendelkezés a Btk. egyéb rendelkezéseit, s így az intézkedések alkalmazásának a feltételeit nem érinti.

A Btk. 72. §-ának (1) bekezdése értelmében a bíróság a vétség, valamint a három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűntett miatt halaszthatja el a büntetés kiszabását próbaidőre, ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja így is elérhető. Miután a terhelt terhére megállapított bűncselekmény büntetési tétele ennél súlyosabb, öt évig terjedő szabadságvesztés, ezért a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal egyezően megállapította, hogy - a törvényi feltételek hiányában - a próbára bocsátás alkalmazására a büntető anyagi jogi szabály megsértésével került sor.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak helyt adott. A megtámadott határozatot - a Be. 427. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján - a terhelttel szemben próbára bocsátást alkalmazó részében megváltoztatta, és őt megrovásban részesítette. A büntetőjogi szankció meghatározása során elsősorban abból indult ki, hogy az alapügyben eljáró bíróság szerint a büntetlen előéletű terhelt tevékeny megbánására figyelemmel - tekintettel arra is, hogy az okozott kárt a sértettnek a kamatokkal együtt hiánytalanul megtérített - büntetés kiszabása szükségtelen és intézkedés alkalmazásával is elérhetőek a büntetés céljai. Ezért őt a Btk. 71. §-ának (1) bekezdése alapján - miután cselekménye az elbíráláskor már oly csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása is szükségtelen - megrovásban részesítette. Egyúttal rosszállását fejezte ki az általa elkövetett bűncselekmény miatt és felhívta őt arra, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költséget - a Be. 429. §-ának (1) bekezdése alapján - az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2009. november hó 5. napján

*Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*tisztviselő
Bné*